

101 hinder för företagens tillväxt och jobbskapande

Resultatet av Centerpartiets företagarenkät

Inledning

Sverige befinner sig i en jobbkris med hundratusentals arbetslösa och en tillväxt som vägrar ta fart. Ska vi vända på utvecklingen och ge fler möjlighet att komma i arbete måste företagen ha förutsättningar att växa. Därför är det förödande att nyföretagandet sjunker, konkurserna ökar och småföretagens problem stavas: kostnader, kompetens och krångel. Vi i Centerpartiet vet att det är små och växande företag som skapar jobben¹.

Därför har Centerpartister i hela landet ägnat våren åt att fråga Sveriges företagare om deras syn på Sveriges jobb- och företagarpolitik. På mindre än två månader har våra medlemmar och förtroendevalda mött stora och små företag för att diskutera deras vardag. Många är vana vid att konjunkturers utmaningar kommer och går. Vissa har drivit sin verksamhet i generationer, några har drabbats av tullkaoset medan andra dras med gamla utmaningar.

Vi har under denna tid fått konkreta svar från över 380 företagare på vad de anser är de största utmaningarna för deras verksamhet, vad som hindrar dem från att kunna få fler kunder, kunna anställa fler och att kunna utveckla sina företag. Bland företagen framgår att det absolut största hindret för att kunna växa är krångliga regler och byråkrati, därför har vi valt att ta fram denna rapport som med underlag från Sveriges små- och medelstora företag kan ge svar på vad som behöver göras för att drastiskt minska regelbördan för Sveriges jobbskapare.

Centerpartiet har länge varit drivande för regelförenkling. När Centerpartiet ledde näringsdepartementet mellan 2006–2014 togs många beslut för att minska regelbördan för Sveriges småföretagare och näringsliv. Direkt efter valet 2006 såg Centerpartiet till att regelförenkling kom högt upp på den politiska dagordningen och fick regeringen att sätta ett mål om att minska den administrativa bördan för företag med 25 procent till 2010. Under första Alliansregeringen infördes också ordentliga konsekvensbeskrivningar och ett Regelråd som fick till uppgift att granska att konsekvensbeskrivningarna var vettigt gjorda. Till en början var det en statlig kommitté under näringsdepartementet medan idag är det ett särskilt organ under Tillväxtverket.

Dessvärre har den utveckling vi såg under Centerpartiets tid i regering vänt. Nu ökar regelbördan och regeringen misslyckas med att sätta företagens förutsättningar högt upp på den politiska dagordningen. Med denna rapport hoppas vi kunna belysa problematiken med de ökande rapporteringskraven, den snabba takten av nya lagförslag som kommer och vissa myndigheters ovilja att främja företags möjlighet till tillväxt, men även vilka lösningar vi ser och 101 lagar och regler vi vill skrota och reformera för att drastiskt minska regelbördan för svenska företag.

Det här säger företagare själva

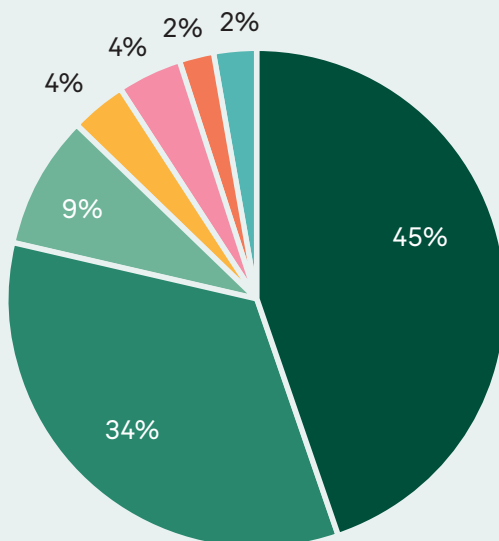
Centerpartiets enkät har besvarats av 380 företagare, med en majoritet mindre företag och enmansföretag, där företag med upp till fem anställda motsvarar 80 procent av de svarande företagen. I jämförelse med alla företag i Sverige är det något fler mellanstora företag med 10–250 anställda som svarat på enkäten. Företagen återfinns i nästan alla branscher men med en övervikt inom "jordbruk, skogsbruk och fiske", "juridik, ekonomi, vetenskap och teknik" samt "handel".

Svarande företag – bransch

Jordbruk, skogsbruk, fiske	23%
Juridik, ekonomi, vetenskap, teknik	13%
Handel	10%
Bygg	9%
Information och kommunikationstjänster	7%
Tillverkning	6%
Hotell- och restaurang	6%
Vård- och omsorg	5%
Transport	4%
Annan serviceverksamhet	4%
Fastighetsverksamhet	3%
Energi	3%
Kultur	2%
Utbildning	2%
Finans	1%
Uthyrning	1%

Svarande företag – storlek

Enmansföretag	45%
1-5 anställda	34%
6-10 anställda	9%
11-20 anställda	4%
21-50 anställda	2%
51-100 anställda	2%
100 +	2%

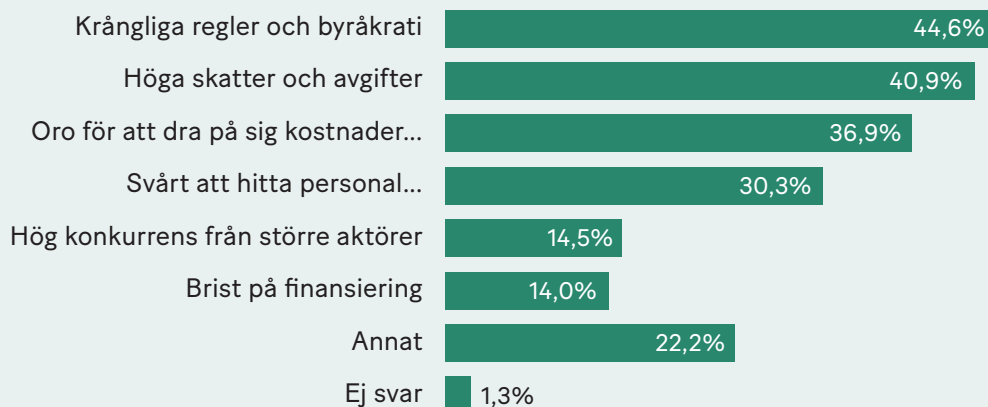


De största hindren för dessa företag att kunna växa är krångliga regler och byråkrati som närmare 45 procent av företagen uppger, runt 40 procent pekar på höga skatter och avgifter och en dryg tredjedel pekar på oro för att dra på sig kostnader som man inte vet om man kan täcka. En knapp tredjedel av företagarna har uttalade svårigheter att hitta rätt kompetens - endast var tionde företagare menar att de har lyckats rekrytera under det senaste året. Centerpartiet har identifierat tre stora utmaningar för att starta och växa sitt företag i Sverige – nämligen kostnader, krångel och kompetens - och detta stämmer väl överens med resultatet i denna undersökning av företagens egen vardag.

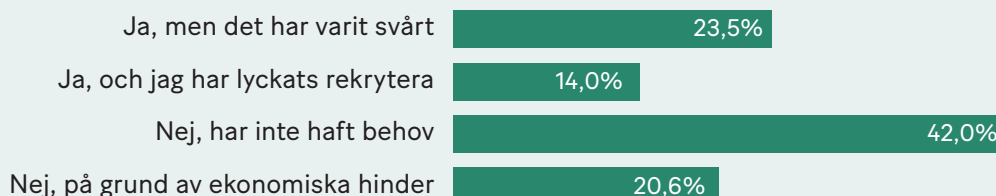
Vi har låtit fråga företagen vilken regel som irriterar mest och det visar sig att det finns en stor mängd regler och lagar som företagarna själva lyfter, allt ifrån LAS, till lagen om offentlig upphandling, 3:12-reglerna och GDPR. Många företagare nämner även tiden det tar för att söka bygglov, kommunala avgifter eller liknande rapporteringskrav från olika myndigheter som innebär dubbelrapportering för företagen.

I vår enkät framgår det även att var femte företagare vill anställa men inte har möjlighet på grund av ekonomiska hinder. Med Centerpartiets förslag om borttagna arbetsgivaravgifter för de tio första anställda skulle små företag kunna och våga anställa i större utsträckning.

Vilka är de största hindren för att ditt företag ska kunna växa?



Har du under det senaste året övervägt att anställa?



Regelbördan för svenska företag ökar

Svenska företag, särskilt små och medelstora, dignar under en regelbörda som hämmar deras tillväxt, konkurrenskraft och innovationsförmåga. Kostnaderna för regelkrångel uppgår till hundratals miljarder kronor årligen och enligt Tillväxtverkets beräkningar utgör regelkostnader sex procent av Sveriges BNP.² Resurser som istället hade kunnat läggas på utveckling och stärkt innovationskraft. Utöver själva kostnaderna så utgör regelbördan ett hinder från att alls starta ett eget företag eller expandera sin verksamhet. Det här får stora effekter för hela Sveriges företagare och svensk tillväxt.

Hela 46 procent av företagen uppgav 2024 i Svenskt Näringslivs företagarpanel att regelverken blivit krångligare jämfört med året innan.³ Under Tidöregeringens styre ser vi alltså en utveckling som går åt helt fel håll. Det är inte särdeles förvånande med tanke på hur lågt ner företagande kommer på regeringens agenda, tvärtom gör man det aktivt svårare för näringslivet och små företag genom höjda arbetsgivaravgifter och höjda sjuklönekostnader motsvarande 14 miljarder kronor årligen. Dessutom har lönegolvet för arbetskraft utanför EU gjort det svårare för företag att hitta kompetens.

“46 procent av företagen uppgav 2024 att regelverken blivit krångligare jämfört med året innan”

Regelbördan har ökat av både EU-lagstiftning samt av nationella lagar. Under perioden 2019–2024 har EU antagit 13 000 nya lagar, detta går att jämföra med USA som hade 3500 lagstiftningsakter och 2000 resolutioner under samma period. Överreglering och undermålig reglering är något som Mario Draghi lyfter fram i sin rapport om EU:s konkurrenskraft från 2024, han menar att överregleringen syns brett men är mest allvarlig för nya sektorer och innovationer som exempelvis techsektorn. Draghi konstaterar även att vissa EU-regler är undermåliga och svårförståeliga vilket också blir ett hinder för företag.⁴

I Sverige brukar det varje år stiftas runt 200 nya lagar, men det kan vara nya lagar, justering av redan existerande lagar, EU-direktiv som ska implementeras i svensk lag eller EU-förordningar som kräver att befintlig svensk lag behöver anpassas. Därtill vittnar företag om hur olika som föreskrifter tillämpas av kommuner och länsstyrelser. Skillnaden mellan avgifter och bemötande är också väsensskild.

Vad gör regeringen?

Regeringen har vid upprepade tillfällen utlovat att man ska minska regelbördan och skapa ett mer företagsvänligt klimat. Regeringen tillsatte, utöver det befintliga Regelrådet, ett Förenklingsråd och Implementeringsråd under 2023, vilket är initiativ som efterfrågats av näringslivet. Men frågan kvarstår vad man konkret ämnar göra och vilka reella reformer man är redo att genomföra för att kapa i den onödiga byråkratin och alla svårförutsägbara regelverk.

Förenklingsrådet har endast producerat en rekommendation, i början av mars 2024, om avdrag för ingående moms vid inköp eller leasing av alla typer av lätta lastbilar. Samtidigt skriver rådet i sin årsrapport för 2024 att de fått in 152 förslag på regelförenklingar av företag och branschorganisationer.⁵ Det finns därför mycket arbete kvar att göra för rådet.

Implementeringsrådet är en kommitté som ska bistå regeringen i arbetet med att stärka svenska företags konkurrenskraft genom att undvika överimplementering och motverka omotiverade regelbördor samt minska administrativa kostnader vid genomförande av EU:s regelverk i svensk lagstiftning. De ska utgå från ett företagarperspektiv.

Implementeringsrådet inrättades också under 2024 men har ännu ingen hemsida och arbetet har bara kommit igång delvis än så länge. Implementeringsrådet kom våren 2025 med sin första rekommendation, kring Naturvårdsverkets förslag till en ny anmälningsplikt innan yrkesmässig renovering och rivning får påbörjas av fastighet med material som innehåller fluorerande växthusgaser och ämnen som bryter ned ozonskiktet. Rådet bedömer att den föreslagna anmälningsplikten utgör en överimplementering av EU-rätt och att konsekvenserna för svenska företag blir högre kostnader och en ökad administrativ börda. Detta kan påverka det svenska näringslivets konkurrenskraft negativt. Rekommendationen har lämnats in till Naturvårdsverket.⁶

Förutom detta har regeringen gett ett trettiotal myndigheter i uppdrag att systematiskt arbeta med regelförenkling, i sina regleringsbrev för 2024, där vissa myndigheter ska redovisa hur arbetet har gått under våren 2025.⁷

Regeringen har inte vågat ta tag i rekommendationen från Regelrådet som innebär att granskning av lagförslagets effekter för företag måste granskas av just Regelrådet innan det blir lagförslag. På samma sätt som lagrådet fungerar idag. Det är det enda sättet för regering och sedan riksdag att förstå vilka effekter som förslaget skulle få för företagen.

Detta krävs för att ordning på regelkrånglet

Om Centerpartiet får möjlighet att styra Sverige kommer vårt främsta fokus vara på människors möjlighet att få ett jobb att gå till och ska dessa jobb skapas måste regelbördan för svenska företag minska drastiskt. Då räcker det inte att tillsätta nya råd eller att komma med en eller två regelförenklingar under en hel mandatperiod. Staten måste radikalt ändra sitt sätt att se på lagstiftning och arbeta systematiskt med att ta bort och reformera regler som ligger som pålagor för alla branscher.

Därför föreslår Centerpartiet att **alla myndigheter bör ha ett förenklingsuppdrag som en del av sina instruktioner**. Den form av tidsbegränsade uppdrag genom årliga regleringsbrev som nu getts av Tidöregeringen räcker inte till. Det är positivt att myndigheterna ser över hur de kan arbeta med regelförenkling. Men för att detta ska genomsyra verksamheterna behöver det vara en naturlig och långsiktig del i alla myndigheters verksamhet så att det perspektivet alltid finns med. Det skulle även vara ett sätt att skapa mer av en servicekultur på de statliga myndigheterna, en inställning där myndigheterna finns där för människorna, företagen och civilsamhället snarare än tvärtom.

För att myndigheter ska förstå och ta hänsyn till företagens verklighet ska myndigheter inrätta "en väg in". Det finns många framgångsrika kommuner som gör på detta vis för att arbeta mer serviceinriktat mot företagen och med förenklingsuppdrag i myndigheternas instruktioner skulle fler myndigheter få mandatet att införa det.

Efter att detta gjort kommer även Centerpartiet **införa en bortre tidsgräns för all ny lagstiftning** och innebär att inom en specificerad tid ska nya lagar eller regler utvärderas. Endast om lagen är ändamålsenlig kan den förlängas. Särskild betoning bör läggas på att utvärdera regelverkens kostnadspåverkan på företagen.

En del regler kan fasa ut sig själva, genom att myndigheter tillämpar en så kallad "solnedgångsklausul" som innebär att regler och föreskrifter som till exempel inte har åberopats under en viss tid helt enkelt försvinner från regelverket.

Med hjälp av de närmare 400 företagare Centerpartiet frågat om deras krångligaste regler har vi också sammanställt en lista på 101 hinder som står i vägen för företagens tillväxt. Dessa lagar och regler kommer från alla branscher, alltifrån besöksnäringen, till jordbruket och transportsektorn. Det är förlegade regler som inte är relevanta för det samhälle vi lever i idag som exempelvis förbud mot nattarbete vilket gör det svårt för globala techbolag som behöver kunna ha personal som arbetar på natten. Det kan också gälla nyare lagar som inte lever upp till syftet och snarare blir en pålaga för en specifik bransch. Ett exempel är kravet på personalliggare som infördes för fler branscher än byggbranschen 2018, samt även för maka eller make och familjemedlemmar som arbetar i företaget. Detta är en stor administrativ börda, speciellt för mindre företag.

Centerpartiet lovar att riva dessa 101 hinder som står i vägen för Sveriges företag. Då skulle mer fokus kunna läggas på affären och företagen skulle kunna producera mer och sälja sin tjänst eller produkt till fler. Mer tid skulle kunna lägga på expensionsplaner utanför Sverige eller kanske bara på att investera i ytterligare en anställd. Oavsett om det skapar möjlighet för soloföretagaren som nu kan ta steget att anställa sin första kollega eller om det gäller industriföretaget som kan öppna en ny fabrik i Sverige så skapar varje timme mindre byråkrati möjlighet till tillväxt. Centerpartiet tar strid för soloföretagen likväl som globala industriföretag och vår främsta prioritet kommer att ligga på företagens möjlighet till tillväxt och att hyvla ner trösklarna för att starta nya företag.

Dessa förslag är de första stegen för att minska regelbördan drastiskt men det slutar inte där, detta är bara början för att få jobbet gjort. För företagen, jobben och Sveriges konkurrenskraft.

De 101 identifierade hindren för företagens tillväxt och jobbskapande:

1. Förenkla utskänkningstillstånd
2. Färre och mer precisa riksintressen
3. Inför fri hyressättning i nyproduktion
4. Reformera plan- och bygglagen för att utöka antalet åtgärder som inte kräver bygglov
5. Reformera GDPR
6. Reformera elnätsregleringen för att bygga effektivare, marksnål och smartare överföring
7. Avskaffa det generella strandskyddet, låt istället kommunerna peka ut särskilt skyddsvärda områden
8. Reformera företrädaransvaret
9. Förenkla och förbättra 3:12-reglerna för småföretag
10. Utöka personaloptionssystemet
11. Utöka FOU-avdraget
12. Avskaffa kemikalieskatten för importerade IT-produkter och andra varor
13. Reformera expertskatten
14. Inför tak för sjuklönekostnader
15. Avdragsregler för personalförmåner så som friskvårdsvård ska vara samma oavsett företagsform
16. Ta bort krav på rehabiliteringsplan för småföretagare
17. Förenkla ansökningsunderlaget för innovationsfonden
18. Minska regelbördan för den svenska sjukvården, bland annat genom att se över statliga myndigheters frihet att införa nya regler och föreskrifter som ökar administrationen.
19. Förenkla kraven på privata omsorgsaktörer i syfte att underlätta rekrytering av kompetens och så att kraven harmonierar med den övriga offentliga omsorgen
20. Undanta fler företag från revisionsplikten
21. Se över gränserna för sympatiåtgärder
22. Förenkla personalliggare utanför byggbranschen
23. Avskaffa förbudet mot nattarbete i arbetstidslagen (Lex Spotify)
24. Avskaffa 24-månadersregeln i uthyrningslagen
25. Tillåta större användning av redan använda resurser för cirkulär ekonomi

- 26.** Avskaffa anmälningssplikt för dans
- 27.** Avskaffa krav på inomhusplatser för alkoholservering
- 28.** Ta bort föreläsningskravet för gårdsförsäljning
- 29.** Fördubbla volymbegränsningar i produktionen för gårdsförsäljning
- 30.** Tillåt serveringstillstånd ut på gatan
- 31.** Underlätta för cateringföretag att få servera alkohol i flera kommuner
- 32.** Ta bort kraven på matservering och eget kök vid alkoholservering
- 33.** Begränsa överklaganderätten vid bygglov
- 34.** Ta bort tidsbegränsning för nya värderingar av privatbostäder
- 35.** Ta bort krav på energieffektivisering vid konvertering till förnybar energi
- 36.** Ta bort krav på minskad vattenförbrukning vid konvertering till förnybar energi
- 37.** Harmoniserade permanenta lägre skattenivåer för förnybara drivmedel och biogas
- 38.** Reformera ränteskillnadsersättningen för att öka konkurrensen på bankmarknaden
- 39.** Reformera banksekretessen
- 40.** Förenkla köldmediahantering
- 41.** Ta bort förflyttningsregistret för får
- 42.** Tillåt alternativa system för individmärkning av får och nötkreatur
- 43.** Förenkla reglerna för läkemedelsanvändning för mjölkbesättningar
- 44.** Avskaffa krav på växtodlingsplan
- 45.** Slopa kravet att redovisa skördedag på ensilage
- 46.** Skapa enklare och billigare tillståndsansökan för växtnärings- och växtskyddsanvändning inom vattenskyddsområden
- 47.** Gör det enklare att öka djurantal i miljötillstånd
- 48.** Slopa EU:s regler gällande växtföljd i växthus för ekologisk produktion
- 49.** Tillåt journalföring på engelska inom djurens hälso- och sjukvård för att möta kompetensbristen inom sektorn
- 50.** Avskaffa bygglovskrav för solceller med undantag för K och Q märkta byggnader
- 51.** Ta bort regler som försvårar för energigemenskaper
- 52.** Utvärdera besiktningsreglerna för gasfordon
- 53.** Slopa skatt för egenanvänd solel

- 54.** Ändra uppdrag till Länsstyrelserna så att det blir enklare att bygga solcellsparker
- 55.** Gör klimatnytta vägledande i tillståndprocesser
- 56.** Ändra bäst-före datum på livsmedel
- 57.** Reformera kommunala vetot mot vindkraft för att komma tidigare i processen
- 58.** Ändringstillstånd ska vara huvudregel vid ansökan om att ändra en miljöfarlig verksamhet
- 59.** Sätt golv för när ett företag ska bedömas ha miljöfarlig verksamhet (lex lysrör)
- 60.** Utvärdera och förbättra energideklarationer för byggnader
- 61.** Förenkla möjligheterna till undantag och KMV-klassning för den småskaliga vattenkraften, jordbruket och kultur-/landskapsmiljöer
- 62.** Ta bort dubbelbeskattningen av energilager
- 63.** Ge importerad biogas samma förutsättningar som nationellt producerad
- 64.** Avskaffa förbudet mot att fotografera offentlig konst
- 65.** Reformera artskyddet
- 66.** Reformera förpackningsdirektivet
- 67.** Inför undantag för naturrestaurering i avskogningslagen
- 68.** Reformera EU:s avfallsförordning
- 69.** Återinför möjlighet att fakturera styrelsearvoden till eget bolag
- 70.** Avdrag för ingående moms vid inköp eller leasing av alla typer av lätta lastbilar
- 71.** Förenkla momssystemet
- 72.** Se till att klimathänsyn och mål om kolsänka blir bedömningskriterium för att bedöma naturrestaureringskrav
- 73.** Se över Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd som avsevärt försvårar pågående markanvändning
- 74.** Ta bort gränsen för lägsta slutavverkningsålder inom skogsbruket
- 75.** Ta bort begränsningen om att främmande trädslag bara får användas i undantagsfall inom skogsbruket
- 76.** Förenkla regelverken för askåterföring och skogsgödsling i syfte att öka den skogliga tillväxten och minska klimatpåverkan
- 77.** Avskaffa återbeskogningsplikten i en zon på 25 meter närmast jordbruksmark för att främja biologisk mångfald
- 78.** Ej automatiska samråd vid avverkningsanmälningar

- 79.** Korta myndigheternas generella tidsfrist för avverkning från sex veckor till tio dagar
- 80.** Ta bort tillståndsprövningen för avverkning av ädellövskog
- 81.** Ta bort flipperspelslagen och kvittokraven på arkadspel
- 82.** Ändring i yrkestrafiklagen avseende kravet på yrkestrafiktillstånd för fordon över 3500 kg
- 83.** Ta bort gränsvärden för inblandning/tak på biodrivmedel
- 84.** Avskaffa förbudet mot att flytta stenhögar
- 85.** Ingen dubbel-certifiering av gröna påståenden som baseras på verifierad livscykelanalys
- 86.** Möjliggör mindre vårdinrättningar - tillåt en läkarmottagning med bara en läkare och en sjuksköterska.
- 87.** Tillåt alla fossilfria drivmedel att säljas och erhålla skattebefrielse
- 88.** Höj gränsvärdena för när biogasproduktion blir tillståndspliktigt
- 89.** Slopa spridningstillstånden vid foto och flyg av lufttransport och övergå till licenssystem och självkontroll
- 90.** Skydda småföretag från oproportionerliga stridsåtgärder
- 91.** Förenklade förfaranden för att tillåta konvertering av befintliga fastigheter till livsmedelsbutiker
- 92.** Slopa krav på handelsutredning vid beslut om begränsningar för butiksetablering
- 93.** Obligatoriska kommunala strategier för dagligvaruhandel för att främja tillgänglighet och service
- 94.** Centralisera och förenkla tillstånds- och tillsynshantering, exempelvis för tobak
- 95.** Skapa enhetlig livsmedelskontroll för att minska administration och kostnader
- 96.** Ändra ordningen på företagssparande och räntefördelning för enskilda näringsidkare i inkomsskattelagen
- 97.** Ta bort negativ räntefördelning och särskild post för enskilda näringsidkare
- 98.** Avskaffa tillämpningsgränsen för positiv räntefördelning
- 99.** Avbryt länsstyrelsernas arbete med att ta fram regionala handlingsplanerna för "grön infrastruktur"
- 100.** Slopa skogsvårdslagens gräns för lägsta slutavverkningsålder samt förenkla hanteringen av skog på åker
- 101.** Ta bort bygglovskravet för fler företagslokaler knutna till gårdsbyggnader

Metod och data

Enkäten spreds i samband med Centerpartiets företagskampanj mellan 1 april – 2 juni 2025. Enkäten hade 380 svarande och majoriteten av dessa var mindre företag.

Referenslista

1. Karlsson J, Andersson M, Angelov N, Daunfeldt S-O. (2024). Betydelsen av unga företag för jobbtillväxten i Sverige. Ekonomisk Debatt, 2024, vol. 52, issue 8. <https://www.nationalekonomi.se/artikel/betydelsen-av-unga-foretag-for-jobbtillvaxten-i-sverige/>
2. Tillväxtverket (2024). Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2023. <https://tillvaxtverket.se/download/18.6e37718a1907de130f8141d4/1720179682244/Regler%20som%20p%C3%A5verkar%20f%C3%B6retagens%20kostnader%20och%20konkurrenskraft%202023.pdf>
3. Svenskt näringsliv (2024), Företagarpanelen <https://www.svensktnaringsliv.se/foretagarpanelen/>
4. Mario Draghi (2024), The Draghi Report on EU Competitiveness https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059
5. Tillväxtverket (2024), Förenklingsrådets årsrapport för 2024 <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/publikationer/publikationer2025/forenklingsradetsarsrapport2024.8999.html>
6. Implementeringsrådet (2025), Rekommendation om genomförande – Naturvårdsverkets förslag till anmälningsplikt vid renovering och rivning av fastighet med material som innehåller f-gas och ODS <https://www.sou.gov.se/globalassets/250311-implementeringsradets-rekommendation-anmalningsplikt-renovering-mm.pdf>
7. Regeringen (2023), pressmeddelande Sverige storsatsar på förenkling för företag <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/12/regeringen-storsatsar-pa-forenkling-for-foretag/>